herpy

SLANGER

Tigerpython

Python molurus

Python molurus er en stor, rolig pyton fra Sydasiens skove, græsland og klippefyldte forbjerge, med brunlige, lysomkransede pletter på lys bund. Voksne dyr er oftest 250-350 cm, og hunnerne er langt tungere end hannerne. Arten er mere tørketålende end den nærtstående *Python bivittatus*, kræver et meget stort, flugtsikkert terrarie med bassin og stor erfaring og kan leve i 20 år eller mere.

Familie: Pythonidae Engelsk: Indian Rock Python Tidligere navn: *Python molurus molurus*

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**250-400 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**15-25 år**
Aktiv	**Skumring og nat**
Levevis	**Jordboende og semi-akvatisk**
Biotop	**Savanne, tørskov og vådområde**
Sværhedsgrad	**Ekspert**

PASNING

Min. terrarie	**300 × 150 × 120 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**27-31 °C**
Hotspot	**32-34 °C**
Temperatur, nat	**26-28 °C**
Luftfugtighed	**50-60 %**
Vand	**Vanddel**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 2
Kost	**Hvirveldyr**
Holdes	**Enkeltvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kønsmoden	**24-36 mdr.**
Kuldstørrelse	**12-100 æg**
Inkubation	**65-85 dage** ved 28-32 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks I**
EU-bilag	**Bilag A**
IUCN	**Næsten truet (NT)**

Forbudt for private i Danmark: BEK nr. 1261 af 17.11.2015 forbyder privates hold af tigerpython (*Python molurus*). Dyrehandlere må heller ikke holde eller sælge den (BEK nr. 686 af 31.5.2023). Spørg Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV) om reglerne for dyr, der allerede holdes. CITES liste I og EU-bilag A (*P. m. molurus*): køb, salg og udstilling kræver som udgangspunkt et EU-certifikat (forordning 338/97 art. 8 og 10), som udstedes af SGAV (BEK nr. 1588 af 9.12.2024).

Om arten

Python molurus er en kraftigt bygget slange med glatte skæl, et bredt, kileformet hoved, lodrette pupiller og varmefølsomme gruber langs læberne. Grundfarven er hvidlig, gullig eller lysebrun, og på ryg og sider ligger store, uregelmæssige pletter i brune til rødbrune toner. Hver plet har ofte et lysere "øje" i midten. Hovedets tegning er en rudeformet plet, der er utydelig foran, og striberne på hovedets sider er rødlige eller lyserøde. Dyr fra Western Ghats og Assam er mørkere, mens dyr fra Deccan-plateauet og Eastern Ghats oftest er lysere.

Voksne dyr er normalt omkring 300 cm, og i store dele af udbredelsen er 240-300 cm det almindelige. Enkelte dyr når næsten 360 cm, og det længste sikkert målte er 460 cm og vejede 52 kg. Ældre angivelser af større dyr bygger ofte på forvekslinger, overdrivelser og strakte skind. Hunnen er længere og langt tungere end hannen, mens hannen har de største bagbensrester (kloakspurene) ved kloakken.

P. molurus blev tidligere regnet for en art sammen med *Python bivittatus*, som blev udskilt i 2009. Handlen og ældre litteratur bruger stadig det gamle fællesnavn for begge, så oplysninger om pasning, størrelse og vægt kan stamme fra den anden art. *P. bivittatus* er mørkere, har en tydeligere pilformet plet på hovedet og lever i fugtigere områder længere mod øst. Den har sin egen vejledning. I fangenskab findes der farve- og tegningsvarianter (morfer). Vejledningen handler om arten selv, ikke om genetik.

Arten er rolig, træg og sky og forsøger sjældent at bide, men et fuldvoksent dyr er stærkt nok til at være farligt. Det er en forpligtelse på mange år, der kræver plads, tid og penge.

Udbredelse og levested

Python molurus lever på det indiske subkontinent syd for Himalaya: i Indien, det sydøstlige Pakistan, Nepal, Bhutan og Bangladesh. I Indien findes den i store dele af landet, fra Punjab og Gujarat i nord og vest til Kerala og Tamil Nadu i syd og Assam, Nagaland, Mizoram og Odisha i øst. Typelokaliteten er angivet som "Indien".

Grænserne mod øst er uklare. Bestandene i Myanmar, Thailand og resten af Sydøstasien, som tidligere blev regnet med, hører til *Python bivittatus*. Sri Lanka regnes heller ikke længere med; bestanden dér blev i 1945 beskrevet som underarten *Python molurus pimbura*.

> **Oprindelig udbredelse:** Indien, Pakistan, Nepal, Bhutan og Bangladesh.

LEVESTED

P. molurus lever i mange naturtyper: græsland, sumpe og moser, klippefyldte forbjerge, åben skov, krat og floddale. Den findes næsten altid i nærheden af vand og har brug for en pålidelig vandkilde. Som skjul bruger den forladte pattedyrgange, hule træer, tæt rørskov og mangrovekrat. Arten foretrækker et tørrere miljø end *P. bivittatus*.

Dyret er langsomt og færdes mest på jorden, men klatrer lejlighedsvis. Det er en fremragende svømmer og kan blive helt under vand i mange minutter, men holder sig oftest ved bredden. I koldere måneder, fra oktober til februar, trækker dyrene sig skjult tilbage og går i en kort vinterhvile, til temperaturen stiger igen.

Arten er enlig, og dyrene ses kun sammen i parringstiden. Byttet er mest pattedyr, men også fugle, krybdyr og padder. Slangen opsporer byttet med lugtesansen og varmegruberne, slår til og kvæler det, hvorefter byttet sluges helt. Efter et stort måltid kan dyret gå uger uden mad.

Læs mere: Vinterhvile og årstider

Pasning

TERRARIET

Der findes kun få pasningsoplysninger, som udelukkende gælder *Python molurus*; størrelse, varme og kost er derfor lånt fra *Python bivittatus*, som i fangenskab holdes på samme måde. Tallene er forsigtige skøn.

Størrelsen er den største udfordring. Et dyr skal kunne strække sig helt ud, og bredden skal være halvdelen af dyrets længde. Til et dyr på 300 cm skal terrariet være mindst 300 × 150 × 120 cm, og til et dyr på 350 cm mindst 350 × 175 × 120 cm. Ungerne er 45-60 cm ved klækningen og vokser hurtigt, så de kan i en kort periode bo i et mindre terrarie, men skal flyttes, inden de er 150 cm.

Terrariet skal være flugtsikkert med låsbare døre, og slangen skal ikke kunne presse sig op mod låg eller døre. Ventilationen sidder i siderne, så fugt og varme ikke forsvinder gennem toppen. Materialet skal være glat og let at rengøre, og en eller to sider kan dækkes til, så dyret føler sig trygt.

Bunden skal være mindst 10 cm tyk og tåle fugt: fx kokosflis eller en blanding af jord og kokosfibre, tørrere end til regnskovsarter. Til meget store opstillinger er avispapir praktisk. Dyret producerer store mængder afføring og urin, så bunden skal skiftes ofte. Indret med solide grene og hylder lavt i terrariet, mindst to store skjul og fastgjorte planter eller kunstig bevoksning. Alt skal sidde fast, så det ikke kan falde ned over dyret.

TEMPERATUR

Terrariet skal have en tydelig gradient. Solpladsen skal være 32-34 °C, målt med et infrarødt termometer, resten af terrariet 27-31 °C om dagen og 26-28 °C om natten. Temperaturen må ikke komme under 26 °C om natten, så de fleste opstillinger har brug for en varmekilde uden lys, fx et strålevarmepanel.

En klynge halogenpærer over solpladsen varmer hele dyret oppefra. Alle varmelamper skal have beskyttelsesbure, så dyret ikke kan brænde sig. Varmemåtter og varmekabler kræver en proportional termostat med føler lige under varmekilden. Brug aldrig varmesten. Digitale termometre sidder ved solpladsen og i den kolde ende. For lav varme giver fødevægring og luftvejsinfektion.

I naturen går dyrene i en kort vinterhvile i de koldeste måneder. Der findes ingen dokumenterede anbefalinger til køligere perioder i fangenskab, og dyr, der ikke skal avles, kan holdes ved jævn temperatur hele året.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden skal ligge på 50-60 %, målt med et digitalt hygrometer midt i terrariet. Det er lidt lavere end hos *Python bivittatus*, fordi *P. molurus* lever i tørrere områder, men aldrig langt fra vand. Terrariet skal kunne tørre mellem forstøvningerne, for klam luft giver luftvejsinfektion.

Dyret skal have et stort, dybt bassin på gulvet, som også er drikkevand. Det skal mindst være så stort, at dyret kan ligge sammenrullet i det med lidt plads til overs, og helst så stort, at det kan svømme. Vandet skiftes hver uge og straks, hvis det er snavset, og bassinet skrubbes med et dyredesinfektionsmiddel. Forstøvning et par gange om dagen og en bund, der kan holde på lidt fugt, er som regel nok. Under hudskifte hjælper en fugtigere zone med et fugtigt skjul.

Læs mere: Luftfugtighed, forstøvning og ventilation

LYS OG UVB

Arten er mest aktiv i skumringen og om natten, men skal have en fast dag-nat-rytme med omkring 12 timers lys og 12 timers mørke. UVB er ikke strengt nødvendig, men anbefales, fordi dyret i naturen kommer ud i dagslys, og fordi lyset støtter D-vitamin, immunforsvar og appetit. *P. molurus* hører til Ferguson-zone 2. Brug et T5 HO-rør med 5-6 % UVB over den varme side, der dækker omkring halvdelen af terrariets længde. Målet er et UV-indeks på 2-3 ved solpladsen, og kontrollen sker med en UV-måler. Rørene skiftes hver 12. måned.

Halogenlamper og UVB-rør alene giver ikke nok lys i et stort terrarie. Suppler med T5-lysrør eller kraftige LED-bjælker over det meste af længden. Lyset må ikke være tændt om natten.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

P. molurus er kødæder og skal have hele byttedyr af pattedyr og fugle. Rotter er standard, og i takt med væksten bruges kaniner, marsvin, vagtler og kyllinger. Fodr optøede, frosne dyr, som tøs i en pose i varmt vand til omkring 38 °C. Det er sikrere end levende bytte, som kan såre slangen. Brug lange fodertænger.

Byttets tykkelse skal være 1-1,5 gange slangens kropsbredde. Større bytte kræver længere pause. Fodringshyppighed: - Unger under 1 år: hver 1.-2. uge. - Unge dyr på 1-2 år: hver 2.-3. uge. - Unge voksne på 3-4 år: hver 3.-4. uge. - Voksne over 4 år: hver 4.-6. uge.

Et voksent dyr kan gå flere måneder uden mad uden skade, og for hyppig fodring giver fedme, organskader og kortere liv. Fodr kun, når en anden person er til stede. Dyret kan lære at skelne: et bank på lågen betyder mad, og en slangekrog betyder rengøring. Efter et måltid skal dyret have ro i mindst to dage. Drikkevand er altid tilgængeligt i bassinet.

ADFÆRD OG HÅNDTERING

P. molurus er træg og rolig og sjældent aggressiv, men et dyr over 250 cm er stærkere end et menneske og kan være livsfarligt. Et voksent dyr må kun håndteres, når mindst to personer er til stede, og børn må aldrig håndtere det alene.

Et nyt dyr skal i mindst 3 måneders karantæne, og håndtering begynder først, når dyret æder regelmæssigt. Løft med en hånd bag hovedet og en under kroppen, og tag aldrig fat i halen. Slangen slynger sig om armene som om de var grene. Lad den ikke sno sig om halsen. Dyret må ikke håndteres, når øjnene er blålige før hudskifte, eller de første 2 dage efter et måltid.

Dyrene holdes hver for sig. Hunnen kan ruge og forsvare æg, og en hun med æg er mere forsvarsberedt.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hunnen er længere og langt tungere end hannen, mens hannen har de største kloakspurer. Kønnet bestemmes sikrest med en sonde, som kun en erfaren person eller en dyrlæge bør bruge. Dyrene bliver kønsmodne efter 2-3 år, forudsat at dyret har den rette vægt, og vægten betyder mere end alderen.

PARRING

Under parringen slår hannen sig om hunnen og stryger hende med tungen over hoved og krop og masserer hende med kloakspurene. Parringen varer fra 5 til 30 minutter. Hannen sættes sammen med hunnen i hendes terrarie. Detaljer om køligere perioder i fangenskab er ikke dokumenteret for arten. Avl bør kun overvejes med stor omtanke, for et stort dyr er svært at placere.

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen lægger æggene omkring 3-4 måneder efter parringen. Kuldet er på 12-100 æg, oftest omkring 40, og æggene er store: 10 cm lange og op mod 200 g. Hunnen ruller sig om æggene og bliver hos dem uden at æde, til de klækker. Med små, hurtige muskelrystelser hæver hun temperaturen omkring æggene med flere grader. Hun skal have et stort, roligt skjul og vand.

INKUBATION

Ved kunstig rugning skal æggene ligge ved 28-32 °C og 70-90 % luftfugtighed, fx på fugtig vermiculit i en lukket beholder med et par lufthuller. De klækker efter 65-85 dage. Lave og svingende temperaturer giver færre klækkede unger og unger med unormal tegning. Ungerne bliver ofte i ægget, til første hudskifte er overstået. Hjælp ikke med udklækningen.

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne er 45-60 cm ved klækningen og er selvstændige fra første dag. De holdes enkeltvis i en sikker kasse med skjul, vand og en varmekilde. De vokser hurtigt og skal flyttes til større enheder med jævne mellemrum.

Sundhed og typiske fejl

De fleste problemer skyldes forkert varme, fugt og fodring og for små terrarier. De typiske er:

- Fedme og organskader ved for hyppig eller for stor fodring.
- Fødevægring ved for lav temperatur eller forstyrrelser.
- Luftvejsinfektioner ved kold eller klam luft, med hvæsende vejrtrækning, slim eller åbent gab. Kræver dyrlæge.
- Dårligt hudskifte ved for tør luft.
- Forbrændinger fra uafskærmede varmepærer.
- Mider og indvendige parasitter, især hos nyindkøbte dyr. Brug opdrættede dyr, og hold nye dyr i karantæne i mindst 3 måneder.
- Opkast, hvis dyret håndteres for tæt på et måltid.

Slanger skjuler sygdom, så ugentlig vejning og notater om fodring, hudskifte og adfærd er den bedste tidlige varsling. Kontakt en dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis slangen taber vægt, har vejrtrækningsproblemer eller ikke spiser i flere måneder.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.